

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
 pe 1/2 an 2 „ 50 „
 „ România și străinătate pe an . 14 franci
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
 la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-
 vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Corespondințele se adresează redacțiunii

„FOAIA DIECESANĂ“;

eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la

ADMINISTRAȚIA

Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

Influența morală a Evangeliu- lui asupra vieții soțiale a oamenilor

Creștinismul face din credincios o creatură morală nouă, care nimicește pe cea veche, dar aceasta fiind coruptă și stricată prin păcat el îi re'noește forțele, o îndreaptă, o perfecționează și o mântuiește, prin puterea Evangeliului lui Isus Cristos, carele pentru a mântui pe om, a trebuit să ia natură umană și să se sălășluiască întru noi ca un al doilea Adam.

El, Cuvântul și Fiul lui Dumnezeu, pentru a fi mijlocitoriu și mântuitoriu omenirii celei căzute în păcat și depărtate dela Dumnezeu din această cauză, s'a asemănat noauă oamenilor întru toate, afara de păcat. A luat chipul robului, s'a supus ispitei și a împărțit toate amarăciunile vieții aceștia până la moartea de cruce¹⁾.

Dar, făcând întru toate voia Tatălui²⁾, căruia, pentru marea sa iubire de oameni s'a supus până la moartea de cruce, cu care triumfând asupra păcatului și asupra morții³⁾, ne-a arătat, ne-a învățat și ne-a probat prin însăși viața sa, idealul perfecțiunii morale.

Întreaga istorie evangelică narând cele relative la persoana lui Isus Cristos, dela nașterea până la moartea, învierea și înălțarea sa la ceriuri, ne arată cum cuvântul lui Dumnezeu, cel ce a făcut oamenilor cunoscut pe Dumnezeu și le-a predicat adevărata morală⁴⁾. El, cel întâiu, a aplicat în persoana sa cele zise, făcându-se ast-fel tuturor exemplu viu și demn de imitat.

Evangeliul său ne învață, cum El, prin viața sa cea sântă și fără de păcat, prin sacrificiul, pe care de bună voie l'a adus pe cruce pentru noi

¹⁾ Comp. Întreaga istorie evangelică.

²⁾ Mat. XXVI, 42. Luca XXII, 42. Ioan V, 30; VI, 39 etc.

³⁾ Comp. Ioan XVI, 33. I. Corint. XV, 54 seq.

⁴⁾ Comp. Ioan I. 18 etc.

și în locul nostru, spre a ne scoate de sub deținerea păcatului, și prin triumful său asupra morții a restabilit legătura cea întreruptă prin păcat între Dumnezeu și om, și a pus bazele mântuirii noastre, fiind El însuși nu numai începutul unei noi vieți morale religioase, și Domnul unui nou imperiu universal al virtuții, dar chiar întemeietoriul acestei vieți noi și al acestui imperiu spiritual al virtuții, la care chiamă pe toți fiii lui Adam a fi fiii săi și a ne mântui prin el, și Evangeliul său.

În acest imperiu, în care domina harul lui Dumnezeu și virtutea asupra tuturor credincioșilor ce'l compun, lucrează o putere supra-naturală; lucrează puterea harică a lui Dumnezeu, prin Evangeliul iubitorului său Fi, Domnul nostru Isus Cristos, renăscând moralmente pe cei ce aparțin împărăției sale, împărăției dreptății și a harului prea sântului și de viață făcătorului Duh.

Puterea harică lucrează și vine în ajutorul credincioșilor, pe de o parte spre a-i curăți de toată necurăția și întinăciunea păcatului, pentru a fi curăți și sânti în noaua viață harică, la care au venit, iar pe de alta spre ai întări în fapte bune și în virtute, pentru a face numai binele și a se putea feri de rău. Harul lui Dumnezeu este dar care sântește și curățește pe cei ce cred în Isus Cristos și fac cele zise și cuprinse în Evangeliul său.

Ar trebui dar, ca toți cei ce cred în Isus Cristos și Evangeliul său să fie perfecți și sânti. Cum dar să face, că și în lumea creștină se observă imperfecțiune morală, greșeli și chiar păcate? Cum să impacă acestea cu credința, că credinciosul creștin este renăscut prin harul lui Dumnezeu și acest har îl conduce și povățuiește numai la bine și la virtute?

Respunsul nu este greu. Prin el fie-cine să întărește în credință, că asupra credinciosului lucrează cu adevărat harul lui Dumnezeu, povețuindu-l la bine și numai la bine. Iar întrebarea aceasta de oare-ce are o tendință și un caracter malițios, căci

cu ea voesc inimizii moralei creștine a-i înjosi valoarea, nu voim a o lăsa fără răspuns.

Da, creștinul se renaște prin puterea harică; dar aceasta renaștere nu nimiceste în el libera voință d'a lucra în libertate așa sau altminterlea, și d'a se pronunța liber pentru bine sau pentru rău. Dar cel renașcut, cel ce crede și face cele cuprinse în preceptele și povețele morale ale religiunii creștine, care îl îndeamnă numai la bine și îi ordonă a se feri de rău, cel ce este creștin convins, și are pe Cristos și legea lui în inima și în sufletul său, unul ca acesta, fuge de păcat și se silește a face numai binele. Iar dacă și aceștia greșesc întru ceva și vre-o dată, apoi știut este, și însăși st. Scriptură ne învață, că omul nu este fință perfectă; nici unul dintre muritori nu este fără de păcat, fără numai unul Dumnezeu¹⁾.

Destul este, că numai în creștinism și numai creștinul renașcut și condus de preceptele evanghelice, s'a rădicat la adevăr și adevărata moralitate, putând realiza în viața sa și în relațiunile cu semenii săi, cele mai înalte principii de morală și de virtute. Și numai cu Evangeliul lui Isus Cristos s'a început adevărata viață morală între oameni, inaugurându-se acele eterne principii de o înfrățire universală a tuturor oamenilor prin iubire frățască și prin egalitate, că sunt toți frați între ei și fii ai aceluiaș Părinte Dumnezeu.

Dar se vedem cum a lucrat asupra oamenilor în biserica lui Isus Cristos această putere divină a harului evanghelic, și ce fructe a adus?

Prin cuvintele lui Isus Cristos și Evangeliul său predicat de apostolii lui, s'a inaugurat în lume o nouă viață, și s'a pus bazele adevăratei vieți soțiale. S'a normat după legi și precepte morale noi datoriile și obligațiunile vieții soțiale între oameni, sub toate punctele de privire și sub ori-ce raport soțial s'ar afla.

Toți, prin cuvintele lui Isus și Evangeliul său, au fost chemați la viața nouă, la viața harului și a dreptății, la viața conformă cu voința lui Dumnezeu, Creatorul și Părintele comun al tuturor oamenilor.

Prin Evangeliu dar s'a normat viața sub toate raporturile a tuturor acelor, cari l'au primit și i-au urmat. S'au regulat datoriile părinților către fiii lor și a fiilor către părinți; a fraților între ei și a fie-cărui om către ceilalți oameni, ca către frații lui, chemați la Dumnezeu Părintele tuturor, înfrății și renașcuți prin harul evanghelic; s'au normat obligațiunile și datoriile membrilor familiei între ei, datoriile sociale în genere și ale vieții politice și naționale. Toate s'au pus pe o nouă basă, pe temelie cea neclintită și eternă a dragostei reciproce, călăuzită de dreptate, fraternitate și egalitate.

¹⁾ Comp. Ioan VIII, 7. Pentru a avea o idee clară asupra acestei chestiuni, despre harul lui Dumnezeu și imperfecțiunea naturii umane, trebuie a citi și a studia epistoalele Apostolului Pavel către Romani și către Corinteni.

Cei dintăiu asupra cărora a lucrat și s'a revărsat harul divin al Evangeliului lui Isus Cristos au fost apostolii și discipulii săi.

Ei văzând mărirea Cuvântului celui ce s'a sălășluit întru noi oamenii, mărirea Fiului, unul născut din Tatăl, plin de har și de adevăr¹⁾, ei cei dintăiu rădicați la demnitatea de apostoli și de peopoveditori ai Cuvântului, s'au identificat cu Evangeliul mântuirii²⁾, pentru a'l predica tuturor oamenilor după cuvântul și ordinul dat lor de Domnul și Învățătorul lor³⁾, spre a fi părtași toți oamenii mântuirii, ce venea din Israel și Sion⁴⁾.

Lor, celor întâiu renașcuți și investiți cu putere de sus, predicând Evangeliul în toată lumea și la toată făptura, prin cuvintele și scrierile lor povățuind pe toți la adevărata cale a mântuirii, le-a arătat ce trebuie să facă, pentru a putea ajunge acolo și pentru a putea fi adevărați următori ai lui Isus Cristos și ai Evangeliului său. Le-a făcut cunoscut legea cea nouă, legea moralei evanghelice, legea harului dumnezeesc, și i-a învățat cum s'o urmeze și s'o îndeplinească în viața lor sub ori-ce condițiune socială s'ar afla. Iar consecințele și fructele culese din aplicarea preceptele morale ale vieții harice, au fost incununate cu cel mai strălucit succes, căci aceia, cari le-au crezut, le-au urmat și le-au aplicat în viața lor, au fost soțietatea model, soțietatea cea sântă, în care trona legea harică și se făcea voia cea sântă a lui Dumnezeu.

De unde până aci și chiar în aceste timpuri, în restul soțietății domnea nedreptatea, vițitul și corupțiunea; între creștini și în soțietatea lor, domnea adevărul și dreptatea, și ei erau de model tuturor prin viața și faptele lor, ca o soțietate sântă, care atrăgea admirațiunea chiar și a celor mai neîmpăcați inimizii ai lor.

Dar se urmărim consecințele și influința învățătorei evanghelice asupra familiei și asupra vieții soțiale a oamenilor, și se va vedea cum prin această învățătură s'au pus bazele adevărate ale familiei și ale vieții soțiale, că astfel nu numai se poată prospera și înflori, dar că ele se fie baza vieții naționale, prin care se se poată desvolta și progresa în pace și cu siguranță fiecare națiune și omenirea întreagă, ca o mare familie, a aceluiași părinte Dumnezeu.

Bis. ort.

Dare de samă asupra cărții:

„Istoria biblică“ în folosul școalelor populare cu 10 ilustrațiuni, apărută în editura tipografiei arhidieceșane în Sibiu 1893.

Nici o putere lumească n'a putut să-i ia omenimei

¹⁾ Comp. Ioan I, 14.

²⁾ Comp. Galat. II, 20.

³⁾ Comp. Mat. XVIII, 18—20. Comp. și Acta, IV, 12; VII, 25. Rom. I, 16 etc.

⁴⁾ Ioan IV, 22. Isaia II, 3 etc.

religiunea. Nici tirănia unor domnitori puternici, precum nici batjocurile unor învățați frivoli, tot așa n'au putut nici disputele dogmatice ale teologilor din diferite veacuri a rupe din sufletul omenimei dumnezeirea. Prin multe certe religioase s'au făcut desbinări și s'au născut felurite confesiuni și secte, dar nici unele n'au putut eclipsa soarele religiunii. În diferitele veacuri nori grei au acoperit orizontul religiunii, dar nu după multă vreme a reapărut veselă, mândră și măestoasă, precum apare soarele după o furtună grea. Toate se vor schimba, dar religiunea va rămănea.

În toate părțile lumii se mărește și se glorifică cel prea sânt; toată făptura laudă pe Domnul. Ori ce popor, dela triburile cele mai de jos până sus la popoarele cele mai culte, cunoaște și adoră un Dumnezeu atotputernic. Tot ast-fel nici o etate a omului nu poate rămănea neinfluențată într'un mod sau altul de simțul religios și în ori-ce stare religiunea își are înfurișta sa mântuitoare, mângâitoare și binefăcătoare.

Factorii cei mai principali și mai puternici tot de odată, cari sunt chemați a se îngriji ca simțul religios-moral să se deștepte și cultiveze cu zel și însuflețire în copil din etatea cea mai fragedă, fie el de ori-ce stare sunt fără îndoială: *familia*, *biserica* și *școala*. În aceste trei sanctuare mărețe ale omenimei are să se pontifice încontinuu până în eternitate glorificarea celui prealnalt pe temeiul credinței, dragostei și a nădejdei. Aceste trei sanctuare au să fie asilul păcii și al dragostei nesfârșite între oameni pe pământ. Biserica însă ca reprezentantă directă a puterii și măririi divine în viața vremelnică, are a căuta ca lumina simțului religios și moral să ardă în continuu în strălucirea și căldura sa deplină în familie și școală. Ea trebuie să fie tot-deuna ca una dintre fetele cele înțelepte, că așa tinerimea condusă de biserică să fie astfel îngrijită, ca în ea să prevaleze și să domnească simțul religios-moral, așa încât viața internă a copilului să fie tot-deuna un tîmpleu, în care să se celebreze liturgia simțului religios-moral.

Mijloacele cele mai de frunte, prin cari biserica, școala și familia pot influența asupra copilului în mod direct și binefăcătoriu sunt: a) exemplul celor din prejurul copilului, b) modul de predare și c) manualele de religiune.

Nu-mi este scopul a vorbi aici despre mijloacele indigitate sub a) și b) precum nici despre toate manualele de religiune câte le avem noi, ci numai despre cartea de religiune din fruntea acestei dări de samă, conform onorificei însărcinării, ce am avut și căreia m'am silit a corespunde cu demnitate.

În timpul, de care am dispus, am studiat cartea amintită, am comparat-o și confrontat-o cu alte cărți de natura ei, precum și cu sânta scriptură, adevăratul isvor, din care autorii ei fac pretensiunea a fi luat materialul cuprins în ea și ast-fel îmi iau voie a face darea de samă în următoarele:

Mai întâiu din punct de vedere exterior cartea este frumos ajustată, tipărită pe hârtie fină și cu un tipariu ales, cetit și curat, ceea ce face onoare administrațiunei

și tipografiei arhidieceșane. Tot așa sunt și cele 10 ilustrațiuni intercalate în text și dacă ar fi și materialul cuprins în carte încă tot așa ales și espus, o spun sincer m'aș simți foarte fericit, că pot să recomand o carte bună și potrivită din toate punctele de vedere pentru studiul religiunii în școalele populare; cu atât m'ași simți zic mai fericit atunci, cu cât la noi până acum prea puțin s'a făcut în direcțiunea aceasta. S'a făcut prea puțin pentru-că la noi ca și la apuseni nu s'a permis pedagogilor laici a se amesteca în reforma învățămîntului religiunii. Cu plăcere vîd, că s'a făcut un început și la noi a colabora pedagogii laici la cărțile de religiune precum e cazul la Istoria biblică de George Ludu preot și Ioan Dariu învățătoriu, apoi la cărțile de istoria biblică de cari mă ocup și eu. Fie zis spre lauda pedagogilor laici, cari colaborează la cărți didactice de religiune; cu toate acestea cred că nu mi-să va lua în nume de rău dacă voi zice, că cu cărticica de față nu s'a făcut nici un pas înainte ba în multe privințe este îndărătul altora existente la noi, și aceasta poate din cauza că este un început și tot începutul e greu.

Eată motivele, pe cari să întemeiază părerea mea:

Metodica învățămîntului religiunii pretinde și cu drept cuvînt pretinde, că materialul cuprins într'o carte de religiune să fie ca *mijloc* pentru promovarea culturii religios-morale. Tot așa și istoria biblică. Nu avem scopul, și cu noi nimeni dintre creștini, a învăța istoria poporului ovreesc, ci numai a lua exemple din istoria lui, pe basa cărora să putem desvolta și cultiva în copii simțul religios-moral; eată ce scop are istoria biblică în școalele populare.

Istoria biblică din cestiune nu e nici mai mult nici mai puțin decât o istorie a poporului ovreiesc, mai ales în istorisirile din Testamentul vechiu. Din 95 istorisiri biblice, câte cuprinde cartea, numai 35 cuprind și învățăturile de lipsă, adică aplicările practice, ce să pot scoate din ele. Așa dar două din trei părți dovedesc, că cartea aceasta e lucrată mai mult ca scop de cât ca mijloc, dacă nu putem scoate din fie-care istorisire biblică vre-o învățatură religioasă morală, atunci totuș poate să cuprindă tendințe de felul acesta sau dacă nu să poate să se lase cu totul afară, ca așa să satisfacem principiiului: *nimic fără scop*. Mai fie-care istorisire din cartea amintită cuprinde așa zicînd aurul amestecat cu alte materii, pe când fie-care bucată biblică trebuie să cuprindă la urmă aurul curat. Adevărul trebuie desfăcut de materie spre a putea în urmă ajunge proprietatea sufletului, a minții și inimei copilului, ca ast-fel să poată deveni motorul pentru a cultiva simțul adevărului mai departe.

Chiar acele învățături religioase-morale, cari să află la finea celor 35 de bucăți, nu sunt tot-deuna corecte, complete și înțelese pe deplin. Așa d. e. învățătura dela §. 2 pag. 3 „Adam și Eva” sună așa: „astfel iubește Dzeu și astăzi pe toți oamenii buni, cari ascultă de dînsul și nu greșesc în contra voinței lui” e scoasă singur numai din cuvintele autorilor „Dzeu ti iubea ca pe fii săi”, ca o deducere din cuvintele lor. Învățătura religioasă-morală

dela §. 5 pag. 7 „Cain și Avel“ e: „să nu pismuiți pe alții, căci pisma întunecă mintea și împinge la fapte rele.“ Toată deducțiunea și cu de-osebire partea din urmă e prea abstractă, figurată și prea grea, ca să o poată înțelege copiii. Învățătura dela §. 7 „Potopul“ pag. 10 partea ultimă, unde se zice: „de câte ori vedem curcubeul să ne aducem aminte de bunătatea lui Dumnezeu.“ Dar de dreptatea lui Dumnezeu și asprimea lui față de cei răi nu, de și chiar partea primă a învățătorei morale, după cum e alcătuită de auctori indigitează la dreptatea lui Dumnezeu față de cei răi. Învățătura morală dela §. 11 „Avram și cei trei călători“ pag. 15 este: „lui Dumnezeu toate îi sunt cu puțință.“ Despre ospitalitatea lui Avram, carea e marcată în text cu litere cursive nu e permis a se pomeni nimic, pe când tocmai acest exemplu ajută foarte mult a cultiva în copii simțul de ospitalitate, un lucru tocmai așa de important în aceea bucată ca și partea, din care s'a făcut aplicarea practică.

Învățătura dela §. 14 „Isav și Iacob“ pag. 19: „e păcat ca cineva să înșale pe altul, dar feritiv de răsunare.“ Doauă lucruri cu înțeles deosebit în această învățatură și adevărul curat totuși nu e scos din istorioară: înșelarea de frate, minciuna și înșelarea de părinte, lăcomia și intenția de aș răsună și nu răsunarea însă, de carea zice să ne ferim.

Învățătura dela §. 15 „Fuga lui Iacob“ pag. 20 sună așa: „nu e nimic mai frumos decât ca frații să trăiască în iubire și buna înțelegere unii cu alții.“ Eu cred, că era mai bine să se zică: „dacă îți greșește ție fratele tău, iartă-l pe el, precum a iertat și Isav pe frațele său pentru greșala făcută.“ E cu mult mai naturală această învățatură și corespunde chiar textului auctoilor: frații s'au iertat. La §. 31 „Scăparea Israelitenilor din robia Egiptului“ învățătura dela pag. 45 sună: „Dzeu smerește și pe cel mai sumet și mai împetrit om,“ dar că „ridică și eliberează pe cel ce rabdă până în sfârșit“ nu se spune. Tot așa la pag. 98, unde se arată că Samaritanianul a compătimit pe bietul nenorocit, dar că la și ajutat nu stă, a rămas în condei. Dacă aș sta să analizez toate deducțiunile ca învățături morale dela cei 35 de §§-i, mai la fie-care s'ar putea face observări serioase.

Mai au și alte scăderi învățăturile religioase morale din istoria biblică de sub întrebare. Unele din ele nu se scot din istorioara respectivă, la care se aplică, ci dela altă istorioară, unde nu se potrivește, d. e. la §. 20, din întâia călătorie a fraților lui Iosif în Egipt se scot următoarele reflecțiuni morale: „nici o durere nu e mai amară, ca mustrarea conștiinței. Sunt fericiți acei oameni, cari nu fac astfel de fapte, ca să-i mustre cugetul.“ Aici nu știu ce a putut provoca mustrare în mod deosebit; tocmai aici nu sunt destule motive de a provoca în frații lui Iosif mustrarea; ea se provoacă mai mult atunci, când Iosif se face cunoscut fraților, despre ce tractează §. 23, unde tocmai lipsește învățătura morală și unde s'ar fi potrivit cea de sus, pentru că înșiși auctorii zic la încheierea §. 23: „frații nu îndrăzneau să-și ridice ochii de

rușine, ca să privească în fața lui Iosif. Se căiau etc.“ Tot așa e cu învățătura dela §. 21 §. a.

La pag. 58 la finea §. 41 din care se pot scoate o mulțime de reflecțiuni morale, auctorii cărții se mulțumesc cu: „eată la ce ajunge omul păcătos!“

În unele locuri învățăturile religioase morale se anticipează în mod nefiresc d. e. la pag. 14 §. 11 auctorii zic: „Dzeu ascultă rugăciunea omului credincios“ și numai după aceea se spune promisiunea lui Dumnezeu dată lui Avram, că va avea un fiu.

În alte locuri se spun lucruri necunoscute și cari numai mai târziu se fac cunoscute, adevărat contrariu principiului pedagogic: *dela cunoscut la necunoscut*. D. e. chiar propozițiunea cea dintâiu, cu carea se începe cartea ne dovedește aceasta. Cartea adevărat se începe cu propozițiunea exclamativă: „Ce frumoasă e lumea!“ Tocmai aici cred eu trebuiau auctorii se conducă pe copil se cunoască mai întâiu noțiunea de lume și numai după aceea să-i spună cum e.

(Va urma)

Ziua Sântului Nicolae în Caransebeș

Tinerimea institutului nostru teologic-pedagogic, în presara zilei Sântului Nicolae, au felicitat ca în toți anii așa și acuma în mod solemn pre Prea Sântia Sa D-l Episcop diecesan.

Prin röstul elevilor: *Iosif Cuviosu și Al. Muntean*, tinerimea dă expresie sentimentelor sale de iubire, ce le nutrește față de Prea Sântia Sa; iar corul sub conducerea D-lui Profesor: *Antonie Sequens*, a executat cu succes deplin piesele: „*Imn Ocasiional*“; „*Frunzulită verde de stejar*“ și „*Mulți ani*.“

La felicitările amintitilor elevi, Prea Sântia Sa adânc emoționat, a mulțumit tinerimei în termeni calzi, părintești, arătând rolul și însemnătatea tinerimei în genere, — rolul și însemnătatea dublă a tinerimei institutului nostru, care va avea să conducă cu timpul de o parte educația tinerelor mlădițe ale neamului românesc din aceste părți, iar de alta pe credincioșii noștri, concrezuți păstoririi lor. A arătat, că baza vieții unei națiuni e educația sănătoasă și în deosebi moralitate.

*

În însași ziua sântului Nicolae, s'a celebrat sânta liturgie de Prea On. Domn protopresbiter Andreiu Ghidiu pe lângă asistința preoților locali și a unui diacon.

Eară după sânta liturgie Prea Sântia Sa a avut bunăvoința a primi felicitările membrilor Consistoriului diecesan, preoții locali, membrii corpului profesoral dela institutete diecesane, a stabilimentelor diecesane, cari toți s'au prezentat Prea Sântiei Sale sub conducerea Prea Cuviosului părinte arhimandrit Filaret Musta.

Amintim aici încă, că s'au mai prezentat dl vicecolonel Hüttenbach în numele corpului ofiteresc; dnii funcționari ai comunității de avere sub conducerea domnului președinte Ilie Curescu; apoi și mai multe persoane singuraticе.

*

Pentru-ca și publicul nostru cetitoriu se aibă ocaziune a vedea de ce sentimente este pătrunsă junimea studioasă dela Institutul nostru diecesan, față de capul diecesei noastre, lăsăm să urmeze aci atât cuvântarea de felicitare rostită de studentul în curs. al III-lea de teol.: Iosif Curuțiu, cât și oda ocașională scrisă și predată de stud. în curs. al II-lea de teol. Alexandru Muntean.

Prea Sântite Domnule Episcop!

Flacăra iubirei sante aprinsu-s'a în sufletul nostru, și o rază de fericire ne-a înviorat fața, când am putut da mulțămită bunului Dzeu, că ne-a învrednicit a ajunge această zi de sârbătoare!

Nu este nimic mai înălțatoriu și mai sublim pentru noi decât momentul, când Prea Sântia Voastră în chiar mărețea zi a onomasticeii, asemenea unui Tată bun sunteți în mijlocul nostru!

O dovadă puternică aceasta, cât de mult aveți la inimă binele și norocirea noastră.

Și când privim în Arhierul nostru intruparea iubirii părințești, în același timp sufletul nostru, transportat în șirul evenimentelor trecutului, — vede legată viața Prea Sântiei Voastre de până aci, de viața, de inima poporului românesc și a sântei noastre biserici.

Între frigurile mari în inimi și suflete ale acestui popor, apare înaintea noastră și figura blândă a Prea Sântiei Voastre! Ani de-a rândul a-ți muncit pe toate terenele, ca să înălțați poporul și ca să ridicăți biserica la un loc demn în concertul celorlalte popoare culte și biserici prospere din lume. N'ați pregetat a munci, zi și noapte, alături cu marele și nemuritorial Andreiu Șaguna, ca să ridicăți un monument neperitor, și a-ți relevat toate documentele privitoare la vechea noastră Metropolie. Ear acum, împovărat de earna vieții, în loc ca să Vă odihniți, prin muncă asiduă Vă încordați sufletul, care este încă tiner și viguros. Cu glas blând, dar hotărît, ca întotdeauna așa și acum, în zilele de restrise ce le străbatem, a-ți arătat răuvoitorilor noștri, că așezămintele sântei noastre biserici chiar din resoane mai însemnate trebuiesc cruțate, și că credința altoită în inima Românului va peri numai, când glia dură îl va astruca în negrul mormânt. Cu cuvântul și cu fapta a-ți dovedit pururea, că sunteți la înălțimea misiunii Arhiericești, căci devisa Prea Sântiei Voastre pare a fi fost și a fi: Prin voință la lucrare și prin lucrare la viață!! Și când atâtea fapte mărețe încununază cursul vieții Prea Sântiei Voastre; când tot Românul adevărat și creștin ortodox cu mândrie și cu lacrimi de bucurie strigă azi: Trăiască bunul și harnicul nostru păstor; — cu atât mai mult noi cari suntem și trebuie să fim speranța și viitorul neamului și al bisericii noastre, mult cercate, — va trebui să aducem omagiile noastre de adăncă iubire și venerațiune, ce ne umplu inima. Drept aceea, primiți Vă rugăm, urările noastre sincere, isvorite din inimi fragede și curate: Ca atotputernicul Dzeu să Vă lungească firul vieții până la cele mai adănci bătrânețe, pentru ca să puteți vedea prin noi, intrapate aspirațiunile și scopurile sublimе a-le Prea Sântiei Voastre. Dea ceriul, ca urmând frumoasele pilde ce pururea ni le da-ți, să ne facem vrednici de chemarea grea, ce am luat-o asupra noastră ca fiitori preoți și învățători ai poporului român... Să trăiți Prea Sântite Stăpâne, fala și onoarea diecesei noastre, spre binele bisericii și al scumpet noastre națiuni.

Să trăiți la mulți ani!!

GLOSĂ

inchinată

Prea Sântiei Sale Dlui Episcop diecesan Nicolae Popea

I

Doaude vieți într'o vieață
Ai luptat Părinte mare,
Cu credința sântă, tare,
Ca să ne ridici din ceață;
Și prin muca-Ți roditoare,
Și prin sfaturile Tale,
În a vieții noastre cale
Ești o stea luminoasă.

II

Inimilor noastre June
Parl' erou din vremea veche,
Că puțini îți sunt păreche
În poveți și fapte bune!
Cu a vorbelor dulceață
Tu în toți nutrești credința,
Căci îți deți prevedința
Doaude vieți într'o vieață...

III

Și ca sântul dela Mira
Nu cunoști deșertăciune;
Nici te'nchini ca mulți în lume
Celor ce poartă porfira:
Ci prin blânda Ta muștrare,
Ca să stingi în noi păcatul,
Și să fie bun tot natul
Ai luptat Părinte mare!

IV

Legea noastră strămoșască
Când o aperi, ne cuprinde
Un fior... și toți s'ar prinde
Frați în lupta românească;
Și jurăm cu mic, cu mare,
A dușmanilor trufie
S'o'nfruntăm cu bărbăție,
Cu credința sântă, tare...

V

Nopti în muncă petrecute
Ai ajuns cu multă trudă,
Să ni-arăți ce mult așudă
Cine neamul vrea s'ajute;
Și cu zimbetul în față
Prin rescriptele aflate,
Datu-ni-ai lumină bărbate
Ca să ne ridici din ceață!...

VI

Dumnezeu cereșcul Tată
Pentru atâtea fapte bune
Fruntea'n lauri Ți'ncunune,
Raiul să Ți-'l dea resplată;
Ear' cât dat îți e sub soare
Să trăești, mărit Părinte,
Să ne 'ndemni și prin cuvinte
Și prin munca-Ți roditoare.

VII

Astfel noi vom fi în stare
Să ținem cu scumpătate,
Drepturile căștigate
Prin a sângelui vrsare;...
Șbucium vom vedea și jale
În dușmani, surprinși de-odată,
Că decidem ori-ce faptă
Și prin sfaturile Tale.

VIII

Zi de mândră sârbătoare
 Ce de-un neam ești salutată,
 Vin la noi și altă dată
 Tot așa de zimbătoare !!!
 Și cu daruri ideale
 Ne inspiră, ne nutrește,
 Și mai des ni te ivește
 În a vieții noastre cale!

IX

Pieptul meu de fericire
 Azi mai vesel simt că bate,
 Toate-mi par' înseminate
 De o sinceră iubire . . .
 Sufletele noastre'n floare,
 Cu natura-s înfrățite,
 Ele-ți zic în gând unite:
 Ești o stea lumindătoare! . . .

X

Ești o stea lumindătoare
 În a vieții noastre cale,
 Și prin sfaturile Tale,
 Și prin munca-ți roditoare:
 Ca să ne ridici din ceafă
 Cu credință sântă, tare,
 Ai luptat Părinte mare:
 Doaună vieți într'o viață!!!

Varietăți

Publicarea legilor sancționate. Monitoriul oficial publică art. de lege XXI despre căsătoria civilă, XXXII despre profesiunea copiilor și XXXIII despre matriculele de stat. Clausula sancționării este datată din Viena la 9 Decembrie 1894 și sună după cum urmează: Noi recunoaștem acest articol de lege și totul ceea-ce dânsul conține, în general și în special e corect, convenabil și primit. Numitul articol îl aprobăm, întărim și sancționăm în virtutea puterii Noastre regale, îl vom respecta și lăsa, ca dânsul să fie respectat și de ceilalți supuși ai Noștri."

O conferință episcopescă a romano-catolicilor s'a ținut în Budapesta fiind foarte bine cercetată. Afară de episcopul din Cinci-Biserici *Ferdinand Dulansky* și cardinalul-episcop din Oradea-mare *Dr. Laurențiu Schlauch*, n'a lipsit nimenea. Immediat după 10 oare s'a deschide ședința prin o scurtă rugăciune, de primatele *Vaszary*. De notariu o funcționat arhiabatele *Fehér*. Primatele salută prin o mică alocuțiune pe cei intruniți, le împărtășește faptul sancțiunii și-i roagă să facă propuneri cu privire la ținuta, ce clerul și episcopatul catolic va trebui să iee față de aceste legi în viitoriu. Discuțiunile au fost foarte vii, ear' ședința a ținut neîntrerupt până la 1 $\frac{1}{2}$. Concluziunile luate s'au țin secret.

Satul-nou rezidență de protopresbiter. La stăruințele Românilor din *Satul-nou*, comit. Torontal, pe baza unui conclud al congresului național-bisericesc scaunul protopresbiterial din *Uzdin* s'a mutat la *Satul-nou*. D-l *Trifon Miclea* protopresbiter în *Uzdin*, a ocupat deja postul său în *Satul-nou*, care împrejurare a umplut de bucurie și însuflețire pe poporul român din aceasta comună.

Urmările silei. În foile străine cetim: În comuna *Weidenthal* din *Severin*, este mare neîndestulirea germanilor rom.-catolici pentru-că episcopul rom.-cat. al *Timișoarei* li-a octroat de paroh pe un preot, pe care nu-l pot suferi pentru viața sa privată. Se zice, că germanii aceia au insinuat eșirea lor din biserica rom.-cat. și trecerea lor la biserica gr. or. — O altă și mai mare nemulțămire a cuprins și pe germanii rom. cat. din comuna *Haulikfalva*, din cauză că același episcop la cererea unora a dispus, ca în biserică să se țină în fiecare a doana *Duminecă* predică în limba magiară. Germanii nici-decum nu vreau să sufere așa ceva pentru-că de abia 2%, dintre ei pricep ceva din limba magiară.

Teatru și concert. În *Sala Societății de cântări și muzică* din *Caransebeș* s'a aranjat *Sâmbătă* în 10/22 Decembrie 1894, o producțiune de cântări, recitări și teatru, cu următoarea programă: 1. *Hora fetelor din azil de Flächtenmacher*, cântată de *Dșoara A. Liuba*, acompaniare pe piano de *Dșoara C. Drăgălină*. 2. *Vlad Țepeș și stejariul*, de *V. Alecsandri*, recitare de *Dșoara A. Seracin*. 3. *Sérénade de Mandolines* de *L. G. Desormes*, pentru pianoforte, executată de *Dșoara C. Drăgălină*. 4. *Cântec ostășesc* cor de *Vorobchieviciu*. 5. *Rondino din Carneval de Veneția* de *A. Biehl*, pentru patru mâni și piano. esec. de *Dșoarele A. Liuba și C. Drăgălina*. 6. *Teatru*: *Gubernanta*, farsă într'un act de *T. Körner* trad. de *Zotti Hodoș*. *Persoanele*: *Gubernanta*: *Dșoara B. Stisser*. *Eleve*: *Francisca*: *C. Drăgălina*, *Luiza*: *A. Liuba*.

Provocare

Onoratele comune bisericesti, care nu au solvit încă până acuma abonamentul la „*Foia diecesană*” atât din anii trecuți cât și pe anul curent, sînt provocate a trîmite cât mai curînd suma restantă însemnată mai jos, la administrațiunea acestei foi și adevă:

Cu 45 fl. — *Banloc, Berzasca, Biniș, Brănesci, Brebul, Buchini, Cărbunariu, Chevereșul-mare, Cireașa, Clopodia, Cornea, Dezesci, Drinova, Dulău, Forășești, Greovaș, Jidovini, Jupănesci, Moniom, Oloșag, Povergina, Șopotul-vechiu, Tapia, Valeapai, și Zolt.*

Cu 43 fl. 75 cr. — *Sinersig.*

Cu 42 fl. 50 cr. — *Percosova.*

Cu 40 fl. — *Biserica-albă, Furdia, Harmadia, Iabuca, Perovova, Sadova-noaună cu Slatina-mică, Sreditea-mică, Tolvadia, Valea-mare-Pogănici, Zărvești, Zorlențul-mare, și Zorlențul-mic.*

Cu 35 fl. — *Bolvașnița, Borloveni-nou, Căvăran, Cebza, Crivina Hodoș, Jdioara, Lăpușnicel, Marcoveș, Măidan, Mărul, Mutnicul-mic (școala), Orșova, Petroasa, Petroman, Soceni, Tincova, Vălișoara Verciorova Visag, și Vlaicovăț.*

Cu 30 fl. — *Berini, Borloveni-vechiu, Bujor, Căpăt, Cerna, Cubin, Făget, Folea Furluc, Globurău, Jittini, Mehadia, Pogănești, Sintesci, Șipet, Topleț, Tufări Unip și Voislova.*

Cu 27 fl. — *Omor.*

Cu 25 fl. — *Bocșa-română (școala), Cadar, Călnic, Cireș-Timiș, Crașna, cu filia Mal, Dălinești, Dragomiresci, Dubos, Gavoșdia, Hăuzesci, Logoș, Logoșel, Pătaș, Prigor, Putna, Răcășdia, Răchitova, Rusca-montană, Ruginosu, Sacoșul-turcesc, Scăiuș, Uliuc, și Văliug.*

Cu 23 fl. 33 cr. — *Vermeș.*

Cu 20 fl. — *Bărbosu, Bozovicu, Crivina (în prof. Logoș), Dognecea, Fizeș (școala), Giulez, Homoșdia, Iam, Opațița, Remete-Pogănici, Rătișor, Rugin, Rusca, Rusova-noaună, Șoșdia, Tărnova, Togir, Valeaboului, Valeadeni, și Zăgujeniu.*

Cu 19 fl. 50 cr. — *Herendești.*

Cu 18 fl. — *Bătești.*

Cu 17 fl. 50. cr. — *Iertof și Moldova-noaună.*

Cu 15 fl. — Alibunariu, Bocşa-montană, Boldur, Cârpa, Ciuchiciu (şcoala), Comorişte, Coronini, Coşteiu (în prot. Vârşeţ), Doloave, Deliblată, Ferendia, Forotic, Gaiul-mic, Gherman, Glogon, Iamul-mic, Iersig, Juresci, Latuanaş, Ogradena, Oraviţa-română, Pecenişca, Petroşniţa, Reciţa-montană, Rueni-Turnul, Sasca-română, Seceni, Silagiu (şcoala), Socolariu, Teregoava, Ţerova Uzdin, Var, Vasiova, Verendin, Voivodinţ, Vrâniuş şi Zrigibesci.

Cu 14 fl. — Icloda.

Cu 13 fl. 75 cr. — Cruşoveţ.

Cu 10 fl. — Armeniş, Basescl, Berlişte, Bocşa-română, Bogodinţ, Botineşti, Broşteni, Calina, Călnic, Ciuta, Cliciava, Cornearava, Coşava, Doman, Dragşina, Dubova, Eşelniţa, Ezeriş, Feneş, Gherteniş, Gârboveţ, Ghilad, Gltmboca, Ilova, Jupani cu filia Sudriaş, Lighet, Maciova, Marghita-mare, Margina, Nicolinţ (în prot. Vârşeţ), Obreja, Ocna de fer, Ofcea, Ohabamutnic, Peştere, Poiana, Prilipet, Ramna, Românesci, Rusova-veche, Secaş, Silagiu, Slatina (în prot. Bis.-albă), Solciţa, Surducul-mare, Surducul-mic, Susaniu, Va-leabolvăşniţa, şi Vucova.

Cu 7 fl. — Stamora-română.

Cu 5 fl. — Agadicu, Bichigi, Birda, Birna, Bogoltin, Borlova, Breazova, Bucovet, Buziaş Cacova, Caransebeş, Cârnecea, Ciclova-rom., Cuptoare (în prot. Mehadia), Dalboşet, Dalci, Denta, Doclin, Foeni, Gherlişte, Gladna-rom., Globucraiova Gornaliubcova, Grebenat, Hezeriş, Hittiaş, Honoriciu, Iaz, Jena, Jupalnic, Jurjova, Lăpuşnic, Luncani, Luncaşiţa, Macedonia, Macovişte, Marga, Mehadica, Mercina, Moceriş, Mutnicul-mare, Oraviţa-mont., Partoş, Pet-nic, Petrilova, Plavişeviţa, Potoc, Prisaca, Racoviţa, Reciţa-rom., Sacul, Sarazani, Satul-nou, Sculea, Sent-Ianoş, Sêlbăgel, Sicheviţa, Silha, Temeresci, Vărădia şi Voitec.

Rugăm cu totdeauna pe onorata preoţime şi onoratele comitete resp. epitropii parohiale ale comunelor restante, să binevoiască a lua în considerare, că spesele tipăririi acestei foi, care are a împlini o lacună adânc simţită în viaţa noastră bisericească şi şcolară sînt considerabile şi că acelea trebuie să le solvim tipografeii. Deci repetim rugarea pentru deportarea sumelor restante, după putinţă cât mai curând.

Administraţiunea „F. D.“

Licitaţiune minuendă

Pe baza încuviinţării Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 15 Septembrie a. c. Nr. 2633 B. se scrie licitaţiune minuendă pentru lucrările de renovare la biserica gr. or. română din Racoviţa, protopresbiteratul Buziaşului, cu preţul de exclamaţiune:

- pentru zidariu 719 fl. 25 cr.
- pentru tinichieriu 145 fl. 50 cr.

Planul şi specificaţiunea de măsuri şi spese se pot vedea la preşedintele comitetului parohial.

Licitaţiunea minuendă se va ţinea Luni în 26 Decembrie st. v. a. c. la 11 oare a. m. în biserica din loc.

Reflectanţii vor avea a se presenta în persoană la licitaţiune, având a depune la începerea licitaţiunei vadiul de 10% din preţul de exclamaţiune.

Lucrarea se va începe de primăvara.

Din şedinţa comitetului parohial ținută la 30 Octombrie 1894.

[77] 1—3

Viohentie Murariu,
preot şi preş. comit. paroh.

Petru Mircu,
not. comit. paroh.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de preot în parohia de a III-a clasă din Peştere, protopresbiteratul Caransebeşului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumente:

- Birul parohial dela 117 case în naturalii sau 1 fl. bani în loc de naturalii 117 fl.
- Sesiunea parohială în complex de 32 jugere, care aduce un venit anual în calcul mediu de 320 fl.
- Plaţul parohial cultivat cu pomi, care aduce un venit anual în calcul mediu 20 fl.
- Venit stolar în calcul mediu 83 fl.
- Alte venituri accidentale în suma de 20 fl.

Recurenţii sunt poftiţi a-şi înainta suplicile de concurs P. On. Oficiu protopresbiterat al Caransebeşului în termenul legal şi a se presenta cu ştirea protopresbiterului concerninte în vre-o Duminică sau sêrbătoare în biserică.

Peştere, din şedinţa comitetului parohial ținută în 18 Martie 1894.

[76] 2—3

Nicolae Birăescu, m. p. Lazar Bêlu, m. p.
preşed. com. par. not. com. par.

În conţelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de învăţătoriu la şcoala confesională gr. or. română din Gătaia, se scrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.“

Emolumintele sunt:

- Salariu în bani gata 230 fl. v.
- 15 Hl. de grâu şi 8 Hl. de cucuruz.
- 2 jugere de livadă.
- Pentru conferinţele învăţătoreşti şi adunarea generală 10 fl.
- Pauşal scripturistic 3 fl. 50 cr.
- 18 metri de lemne, din cari se încălzeşte şi şcoala.
- Cortel liber cu jumătate din grădina intravilanului şcoalei.
- Dela înmormântări, unde va fi poftit, 50 cr.

Alesul va funcţiona şi ca cantor bisericesc şi este deobligat a îndeplini agendele scripturistice ale comitetului şi sinodului parohial, apoi a compune preliminarile şi repartiţiunile speselor de cult şi bisericeşti precum şi socotelele de cult şi ale bisericeii.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor trimite recursele adresate comitetului parohial şi instruate cu documentele prescise, oficiului protopresb. al Vârşeţului în Srediştea-mică, via Versecz, şi se vor presenta în vre-o Duminică sau sêrbătoare în s. biserică, însă nici de cât în ziua alegerii.

3—3 [75]

Comitetul parohial,

În conţelegere cu Oficiul protopresbiterat.

În Tipografia și Librăria diecesană
au apărut și se află de vindut următoarele cărți:

Dr. Petru Barbu: Catechismul religiei ortodoxe-răsăritene pentru școlile populare. 1893. Carte aprobată de Ven. Consistorii din Arad și Caransebeș. Prețul 20. cr.

— **Istoria biblică** pentru școlile medii. Prețul 30 cr.

Traian Barzu: Instrucțiune practică despre purtarea socoților și administrarea averilor bisericești. 1891. Prețul 1 fl.

Ioan Bartolomeiu: Schițe istorice și culturale depre teritoriul fostului regiment ces. reg. grăniceresc Nr. 13. român bănățan din cei 6 ani din urmă ai existenței lui 1866—1872. Prețul 40 cr.

Patriciu Dragalină: Geografie pentru institutele pedagogice și școlile secundare (după H. Guthe-Wagner). Tomul I. *Geografia fizică și descrierea continentelor Australia, America, Africa și Asia*. 1892. Prețul 1 fl.

Dr. E. Elefterescu: Igiena poporală. 1892. Prețul 45 cr.

Enea Hodoș: Manual de Istoria literaturii române. 1893. Prețul 2 coroane, 50 de bani.

— **Ântăia carte de scriere și cetire**. Ediția I. 1894. Prețul 50 de bani (25 cr.)

— **Poezii populare din Bănat**, I. 1892. Prețul 2 coroane 60 de bani.

— **Cântece cătanești**, reproducere din „Poezii populare din Bănat”. Prețul 8 cr.

Dr. Leo Mureșan: Igiena română 1892. Prețul 1 fl.

Vasile Măndreanu: Elemente din Gramatica română în școlile primare urbane și rurale aplicată la *bucăți de cetire*. Manual pentru elevii din clasa a II și a III primară. Partea I. Edițiunea a cincea. Carte autorisată de Minist. cultelor și al instrucțiunii publice și Consistoriul diecesan. 1892. Prețul (în loc de 40) 30 cr.

Dr. Iuliu Olariu: Introducere în cărțile Testamentului-V. și N. Prețul 2 fl. 50 cr.

— **Scrierile Părinților apostolești traduse**. 1892. Prețul 75 cr.

— **Evangeliiile după Mateiu, Marcu și Luca**, comentate. Prețul 2 fl. 80 cr.

Ochtoichul cel mic sau cele opt glasuri (cu litere străbune) 1892. Prețul 75 cr.

B. Szörényi: Geografia comitatului Caraș-Severin, pentru clasa III. a școlilor populare. Edițiunea II. 1892. Prețul 36 cr.

— **Manual de geografie** pentru elevii din școlile populare compus pe baza planului ministeriului cultelor și instrucțiunii publice. 1894. Prețul 35 cr.

Ioan Velovan: Istoria biblică a testamentului vechiu și nou pentru tinerimea dreptmăritoare-resăriteană din școlile populare române. (Școlarii din despărțământul (anul) II) 1893. Prețul 8 cr.

— **Istoria biblică a testamentului vechiu** pentru tinerimea dreptmăritoare resăriteană. (Școlarii din despărțământul (anul) III). 1893. Prețul 15 cr.

— **Istoria biblică a testamentului nou** pentru tinerimea dreptmăritoare-răsăriteană. (Școlarii din despărțământul (anul) IV). 1893. Prețul 20 cr.